

Kritik mot Polismyndigheten i Stockholms län och en presstalesman där, som lämnat oriktig information till en journalist

---

Beslutet i korthet: En journalist frågade polisen om ett provsvar från Rättsmedicinalverket hade inkommit. En presstalesman (informationsansvarig) förnekade detta. Beskedet var felaktigt. Polismyndigheten kritiseras för det inträffade. Även presstalesmannen kritiseras. Att lämna ett felaktigt besked i en fråga som rör den grundlagsfästa rätten att ta del av allmänna handlingar är allvarligt, inte minst om det lämnas av någon som har till uppgift att för myndighetens räkning besvara just sådana frågor.

Anmälan

I en anmälan till JO framförde journalisten AA, Aftonbladet, klagomål mot Polismyndigheten i Stockholms län, Västerorts polismästardistrikt, och en tjänsteman där.

Enligt AA hade polismyndigheten medvetet lämnat falsk information till massmedia. Han hade bevakat ett narkotikaärende gällande en från tv känd programledare som tillika var chefredaktör för ungdomstidningen Kamratposten. Han hade därvid under en tid dagligen ringt till Västerorts polismästardistrikt om ett analysbesked från Rättsmedicinalverket, vars innehåll han ville ta del av. Den 5 maj 2011, klockan 13.12, frågade han via sms BB vid Västerorts polismästardistrikt om analysbeskedet inkommit. Hon besvarade frågan nekande. Han visste dock, genom grundlagsskyddade källor, att provsvaret fanns hos polismyndigheten och att utredarna arbetade med detta. Rättsmedicinalverket hade också bekräftat att svaret hade lämnats den 4 maj.

AA bifogade utskrift av de sms-meddelanden han hade utbytt med BB under eftermiddagen den 5 maj. Där framgick följande.

[Från AA:] Hej BB, vad säger ni om analysvaret i k103939. Med vänlig hälsning AA, Aftonbladet

[Svar BB:] Har inte kommit ännu

[AA:] Är du 100 på det? Jag har fått info om att det kom idag!

[Svar BB:] Jag har frågat utredaren – han har inte fått något i alla fall/BB

[AA:] Ok tack. Men jag undrar om det stämmer.

Utredning

Muntliga upplysningar inhämtades från BB, presstalesman vid Västerortspolisen. Hon uppgav följande (tjänsteanteckning, ab 6).

Det aktuella ärendet var ett relativt omfattande ärende med 13 misstänkta. Polisen talar i ett sådant ärende inte om enskilda personer i ärendet. När AA den 5 maj 2011 efterfrågade analyssvaret var inte samtliga svar i ärendet inkomna. Förundersökning pågick således fortfarande och den personen som AA var intresserad av hade ännu inte delgivits analyssvaret. BB hade fått instruktion från förundersökningsledaren (CC, chef för spaningsroteln), att inte lämna ut några uppgifter förrän ärendet var klart. Den nu aktuella personen delgavs sedermera analyssvaret den 6 maj 2011. – Hon talade med ett flertal journalister under de aktuella dagarna och informerade samtliga om att hon inte kunde lämna information i en pågående förundersökning.

Polismyndigheten i Stockholms län anmodades därefter att lämna upplysningar över vad som anförts i anmälan och redovisa sin bedömning av det som kommit fram. Berörda befattningshavare skulle ges tillfälle att lämna synpunkter. Utredningen i ärendet, bl.a. den nyss citerade tjänsteanteckningen från samtalet med BB, bifogades.

I sin bedömning angav polismyndigheten (biträdande länspolismästaren DD) bl.a. följande.

Av den utredning som genomförts med anledning av anmälan till JO har framkommit att aktuellt analysresultat inkommit till polismyndigheten den 5 maj 2011 men att informationsansvarig, när svar lämnades till anmälaren, inte hade kännedom om att analysresultatet beträffande berörd person inkommit till myndigheten. Svar har, i enlighet med vad som framgår av anmälan, ändå lämnats till anmälaren. Polismyndighetens bedömning är att det är oacceptabelt att lämna ett svar med oriktigt sakinnehåll till allmänhet eller media.

Polismyndigheten har vidare att bedöma mot vilken bakgrund aktuell uppgift lämnades till anmälaren. I den delen får beslutet att inte lämna ut uppgift om att analysresultat inkommit till myndigheten beröras. Som framgår ovan delar myndigheten den bedömning som gjorts av polismästardistriktet och chefen för spaningsroteln att sekretess vid den aktuella tidpunkten förelåg för analysresultatet. Myndigheten är däremot kritisk till beslutet att inte lämna ut uppgift att analysresultat inkommit till myndigheten. Informationsansvarig har uppgivit att det är mot bakgrund av gällande sekretessbestämmelser och beslut från spaningsroteln som hon lämnat aktuella uppgifter men har uppgivit att hon vid samtliga övriga förfrågningar från media i ärendet hänvisat till att uppgift inte kan lämnas ut med hänsyn till att sekretess gäller under förundersökningen.

Bedömning

Bestämmelser om rätten att ta del av allmänna handlingar finns i tryckfrihetsförordningens andra kapitel. Ytterligare regler om hur allmänna handlingar ska hanteras samt hur frågor om sådana ska handläggas och besvaras finns i offentlighets- och sekretesslagen. I 4 § förvaltningslagen framgår att en myndighet ska lämna upplysningar som rör dess verksamhetsområde och att frågor från enskilda ska besvaras så snart som möjligt. Bestämmelsen gäller även polismyndighet (jfr 32 § förvaltningslagen). Uppgifter som lämnas från en myndighet ska vara sakligt underbyggda (1 kap. 9 § regeringsformen). – Innebörden av den sammantagna regleringen är att en myndighet är skyldig att på

ett korrekt sätt besvara en fråga från en enskild som gäller huruvida en viss handling finns hos myndigheten, oavsett om dess innehåll omfattas av sekretess eller inte. Detta är också en förutsättning för att rätten att ta del av allmänna handlingar ska kunna utövas i enlighet med de i tryckfrihetsförordningen fastlagda principerna.

Polismyndigheten i Stockholms län har i detta fall felaktigt uppgett att den handling som anmälaren frågade om inte fanns hos myndigheten. Myndighetens egen bedömning är att detta är oacceptabelt.

En del av det som framkommit talar dessutom för att uppgiften om att analysbeskedet inte fanns hos polisen lämnades mot bättre vetande; BB har förklarat sitt agerande med att hon blivit instruerad att inte lämna ut några uppgifter förrän ärendet var klart. Oavsett hur det förhåller sig med den saken har BB innehaft en befattning som informationsansvarig och presstalesman. I hennes uppgift har därmed legat att säkerställa att myndighetens informationsplikter sköts på ett professionellt sätt (jfr JO:s beslut den 14 december 2011, dnr 2951-2011). Att ett felaktigt besked i en fråga som rör den grundlagsfästa rätten att ta del av allmänna handlingar lämnas av någon som har till uppgift att för en myndighets räkning besvara just sådana frågor är allvarligt. I detta fall tillkommer att journalisten särskilt riktade BB:s uppmärksamhet mot att det besked hon först lämnade inte stämde med vad han fått reda på från annat håll. I den mån hon inte kände till att provsvaret fanns hos polisen borde hon mot den bakgrunden ha sett till att skaffa sig ett korrekt underlag. Det är sammantaget uppenbart att hon inte skött sin uppgift på ett godtagbart sätt.

Såväl Polismyndigheten i Stockholms län som BB ska därför kritiseras för sitt sätt att handlägga AA:s förfrågan.